

Прилог бр.1.

Појединачни закључци Комисије за финансије и буџет Дома народа о разматраним ревизорским извјештајима институција БиХ за 2013. годину

1. Агенција за идентификациона документа, евиденцију и размјену података

Након спроведеног поступка разматрања ревизорског извјештаја о финансијском пословању Агенција за идентификациона документа, евиденцију и размјену података БиХ (у даљем тексту: Агенције) за 2013. годину, Комисија је утврдила сљедеће закључке:

1. Комисија тражи од Агенције да изврши детаљну анализу садржаја ревизорског извјештаја за 2013. годину, те приступи свеобухватној реализацији свих препорука ревизије.
2. Комисија захтијева од Агенције да посебну пажњу посвети јачању система интерних контрола, те да с циљем ефикасности пословања и поузданости финансијских извјештаја успостави одговарајући систем интерних контрола који ће осигурати уредно и ажурно рачуноводство и тиме смањити ризик понављања ревизорских налаза у наредном ревизорском извјештају;
3. Изражавајући подршку за раније покренуте активности које је институција предузела на реализацији препорука Канцеларије за ревизију наведених у тексту ревизорског извјештаја за ову и протекле године, Комисија тражи да Агенција досљедно и потпуно изврши сљедеће активности:
 - 3.1. с циљем борбе против корупције и успостављања система управљања ризицима од корупције, Агенција треба да настави започете активности те да редовно ради детаљне анализе и евалуације ефикасности у примјени усвојених стратешких докумената у области борбе против корупције, како би се благовремено реаговало на одступања;
 - 3.2. Агенција треба досљедно да поштује одлуке Савјета министара БиХ у вези с новим запошљавањем којима ће се дефинисати тачан број новозапослених, те да се пријем новозапослених врши након обезбјеђивања потребних средстава у буџету;
 - 3.3. Агенција треба да поступа у складу са одредбама закључених уговора за набавку материјала;
 - 3.4. књижење датог аванса за личне карте и возачке дозволе Агенција треба да врши у складу са Правилником о рачуноводству и рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција БиХ;
 - 3.5. Агенција треба да преиспита оправданост закључивања уговора о дјелу и пронађе друге начине запошљавања када се за тим укаже потреба. С обзиром да уговори о дјелу представљају нетранспарентан начин запошљавања, односно ангажовања, то је неприхватљива пракса када је у питању јавни сектор;
 - 3.6. потребно је преиспитати оправданост ангажовања спољних сарадника за послове и задатке који су везани за систематизована радна мјеста,

- уважавајући потребу осигурања континуитета свих активности које прате основну дјелатност због које је институција основана;
- 3.7. треба водити рачуна о правилном евидентовању обавеза према добављачима у одговарајућем обрачунском периоду у којем је пословна промјена настала;
 - 3.8. разграничење расхода Агенција треба да врши у складу са важећим прописима и принципом модификованог рачуноводственог настанка догађаја дефинисаног Правилником о рачуноводству;
 - 3.9. потребно је упутити ургенцију ресорном министарству и Савјету министара БиХ, с циљем покретања активности за рјешавање имовинско-правних односа у вези са земљиштем касарне „Траписти I“, с обзиром да је Савјет министара БиХ изузео земљиште из Одлуке о забрани располагања, те имајући у виду намјену земљишта, као и да не постоје препреке за укњижење предметног земљишта као власништва Босне и Херцеговине;
 - 3.10. потребно је унаприједити процес планирања јавних набавки с циљем смањења броја поновљених поступака и ефикасног спровођења избора добављача. Такође, одлуке о избору добављача на основу мање од три достављене понуде, а које се заснивају на процјени уговорног органа о конкурентности достављених понуда, потребно је детаљно образложити и документовати;
 - 3.11. Агенција убудуће треба да осигура да понуда изабраног понуђача садржи документе који су захтијевани тендерском документацијом у складу са Законом о јавним набавкама;
 - 3.12. Агенција треба да набављу опрему која има продужену гаранцију (нпр. 5 година) са пуном подршком приликом набавке новог хардвера - сервера на коме се налазе регистри Агенције, а не да за ту опрему склапа уговор о одржавању након истека трогодишње гаранције;
 - 3.13. приликом поступка јавне набавке опреме за „backup“ са софтвером и других набавки које се односе на уговоре и плаћање одржавања за више година, потребно је склопити оквирни споразум те да на основу њега за сваку годину одржавања закључују појединачни уговори;
 - 3.14. приликом спецификавања опреме - система за подршку апликацијама, уколико се користи име произвођача, неопходно је користити израз „или еквивалент“;
 - 3.15. уговором за набавку услуга одржавања апликација регистра новчаних казни «РОФ» потребно је дефинисати и минималан број радних сати које би добављач мјесечно провео на унапређењу система, уколико одржавање није потребно. Такође, у уговор треба уградити и значајне елементе који се дефинишу тендерском документацијом;
 - 3.16. набавка електронске личне карте и возачке дозволе, система за израду и персонализацију електронских личних карата и додјела уговора једном могућем добављачу може се извршити уколико не постоји могућност алтернативног избора, с тим да недостатак алтернативног избора мора бити објективне природе. Недостатак алтернативног избора не смије бити узрокован било каквим субјективним фактором;
 - 3.17. уговором за набавку образаца личних карата и возачких дозвола потребно је избјећи одредбе које могу имати штетне посљедице за буџет институција

Босне и Херцеговине. То се прије свега односи на повлачење уговорених годишњих количина, укупних количина и авансно плаћање.

2. Центар за уклањање мина БиХ

Након спроведеног поступка разматрања ревизорског извјештаја о финансијском пословању Центра за уклањање мина БиХ (у даљем тексту: БиХМАК) за 2013. годину, Комисија је утврдила следеће закључке:

1. Комисија тражи од БиХМАК-а да изврши детаљну анализу садржаја ревизорског извјештаја за 2013. годину, те приступи свеобухватној реализацији свих препорука ревизије.
2. Комисија захтијева од БиХМАК-а да посебну пажњу посвети јачању система интерних контрола, те да с циљем ефикасности пословања и поузданости финансијских извјештаја успостави одговарајући систем интерних контрола који ће обезбиједити уредно и ажурно рачуноводство и тиме смањити ризик понављања ревизорских налаза у наредном ревизорском извјештају.
3. Изражавајући подршку за раније покренуте активности које је институција предузела на реализацији препорука Канцеларије за ревизију наведених у тексту ревизорског извјештаја за ову и протекле године, Комисија тражи да БиХМАЦ досљедно и потпуно изврши следеће активности:
 - 3.1. БиХМАЦ, с циљем превенције корупције и успостављања система управљања ризицима од корупције, треба да интензивира активности на изради плана интегритета;
 - 3.2. потребно је даље континуирано вршити контролу примјене Одлуке о утврђивању додатка по основу посебних услова рада, те да се Извјештаји о извршеним контролама разматрају у континуитету;
 - 3.3. потребно је предузети законом прописане мјере с циљем наплате потраживања накнаде за боловање (рефундација боловања);
 - 3.4. БиХМАК треба да унаприједи евиденције о паркирању службених возила, сходно уоченим недостацима, а с циљем њихове потпуности;
 - 3.5. БиХМАК треба да анализира тржишне цијене закупа по локацијама и цијене које тренутно плаћа, а с циљем могуће рационализације ових трошкова;
 - 3.6. потребно је преиспитати оправданост закључивања уговора о дјелу и пронаћи друге начине запошљавања када се за тим укаже потреба. С обзиром да уговори о дјелу представљају нетранспарентан начин запошљавања, односно ангажовања, то је неприхватљива пракса када је у питању јавни сектор;
 - 3.7. потребно је примијенити у пракси препоруке и мјере Централне пописне комисије, а све с циљем успостављања ефикасног система располагања имовином, те размотрити квалитетније обиљежавање сталних средстава у БиХМАК-у;
 - 3.8. захтјеве из тендерске документације треба досљедно примјењивати, с обзиром да су то правила која је утврдио уговорни орган који је обавезан да их примјењује на све понуђаче на идентичан начин;
 - 3.9. БиХМАК треба да настоји да на јасан и прецизан начин буду обухваћени захтјеви према понуђачима у тендерској документацији, у основном тексту;

- 3.10. потребно је објављивати поступке који се спроводе путем конкурентског захтјева, како би поступци били транспарентнији и избјегнут ризик од понављања уколико буду достављене мање од три понуде.

3. Министарство одбране БиХ

Након поступка разматрања ревизорског извјештаја о финансијском пословању Министарство одбране БиХ (у даљем тексту: Министарство) за 2013. годину, Комисија је утврдила сљедеће закључке:

1. Комисија тражи од Министарства да уради детаљну анализу садржаја ревизорског извјештаја за 2013. годину, те приступи свеобухватној реализацији свих препорука ревизије.
2. Комисија захтијева од Министарства да посебну пажњу посвети јачању система интерних контрола, те да с циљем ефикасности пословања и поузданости финансијских извјештаја успостави одговарајући систем интерних контрола који ће осигурати уредно и ажурно рачуноводство и тиме смањити ризик понављања ревизорских налаза у наредном ревизорском извјештају.
3. Изражавајући подршку за раније покренуте активности које је институција предузела за реализацију препорука Канцеларије за ревизију наведених у тексту ревизорског извјештаја за ову и протекле године, Комисија тражи да Министарство досљедно и потпуно изврши сљедеће активности:
 - 3.1. с циљем ефикаснијег пословања и поузданог финансијског извјештавања, на свим нивоима успостави такав систем интерних контрола који ће елиминисати слабости неријешеног питања располагања војном имовином, недовољне ажурности у достављању финансијске документације, неадекватног финансијског управљања из ранијих периода, те недовољно поузданог и ефикасног система јавних набавки и допринијети ефикасном остваривању циљева Министарства;
 - 3.2. у сарадњи с надлежним институцијама (Предсједништво БиХ, Парламентарна скупштина БиХ, Савјет министара БиХ и Министарство финансија и трезора БиХ), што прије ријешити питање располагања војном имовином, као предуслова тачног рачуноводства, те истинитог и фер исказивања имовине у финансијским извјештајима Министарства;
 - 3.3. убрза активности на јачању унутрашње ревизије, првенствено у смислу њеног кадровског попуњавања;
 - 3.4. што прије изради План интегритета с јасно дефинисаним мјерама и активностима, роковима за реализацију те носиоцима активности;
 - 3.5. евидентира трошкове у складу са постојећим Правилником о рачуноводству и контом плану, а у недостатку средстава на појединим позицијама, користи друге законске могућности;
 - 3.6. уговоре за закуп станова запослених војних лица, именованих лица, државних службеника и осталих који остварују ово право уради тако да буду једнообразни, те да накнада утврђена Одлуком Савјета министара БиХ не подразумијева режијске трошкове;

- 3.7. настави са започетим активностима на пројекту трајног рјешавања смјештаја запослених војних лица, те заузме проактиван приступ у благовременом рјешавању свих неопходних питања, а све с циљем ефикасне реализације цјелокупног пројекта;
- 3.8. исплату путних аконтација врши на основу реалне процјене очекиваних трошкова службеног пута, те да предузме одговарајуће мјере како би се скратило вријеме између подношења налога на правдање и његовог коначног обрачуна у благајни;
- 3.9. преиспита начин обрачуна и исплате дневница у иностранству у односу на Одлуку Савјета министара БиХ, као и да се уз путне налоге осигура прилагање цјелокупне кореспонденције с организатором (позиви, спецификација трошкова које сноси организатор, информације о организатору);
- 3.10. усклади Одлуку о исплати дневница возачима с Одлуком Савјета министара БиХ о начину и поступку остваривања права запослених у институцијама Босне и Херцеговине на накнаду за службено путовање, с обзиром да се исплата дневница возачима врши за обављање службених задатака;
- 3.11. с циљем контроле и ефикаснијег располагања одобреним средствима, сачини поуздану базу података за свако возило које се користи за потребе рада Министарства, те се поново тражи анализа оправданости постојећег возног парка, уз сагледавање економичности и саме ефикасности појединих возила;
- 3.12. успостави ефикаснију контролу трошкова који се вежу за употребу службених возила (поправак, сервиси, утрошак горива, осигурање, итд), те да, с циљем јачања система унутрашњих контрола, успостави ефикасну и оперативну базу података за возила, уважавајући организацију Министарства и дисперзију возног парка;
- 3.13. преиспита оправданост права располагања службеним возилима 24 часа дневно, с нагласком за државне службенике, јер то може узроковати ненамјенско коришћење јавних средстава;
- 3.14. заузме проактиван став по питању евидентирања трошкова за одржавање возила, те упути ургенцију или размотри други начин осигурања одвојеног књиговодственог праћења одржавања моторних возила за превоз путника, која осим сједишта возача имају још највише осам сједишта (М1 возила) и других возила на моторни погон (борбена и неборбена возила, машине инжењерије, аутобуси итд.);
- 3.15. на основу ранијег искуства процијени који су то радови и дијелови који се могу јавити приликом одржавања опреме и да се на основу тога састави техничка спецификација тражених услуга од добављача, што би умањило могућност постојања непредвиђених радова и резервних дијелова;
- 3.16. за особе којима су одобрени одређени износи лимита коришћења репрезентације, у складу са интерном одлуком, преиспита стварну намјену максимално потрошених износа као и учесталу набавку алкохолних пића. Такође, приликом организације састанака с више особа, рачуне првдати овлашћене особе наведене у интерној одлуци;
- 3.17. поново се тражи од Министарства да се благајна користи искључиво за прописане намјене и у складу са правилницима којима се регулише ова

- област - све исплате и уплате на благајну треба књиговодствено евидентовати ажурно и документовано и у складу с прописима благајничког пословања;
- 3.18. поново се тражи од Министарства да предузме мјере које ће резултирати рјешавањем насталих потраживања за унапријед плаћену робу и услуге;
 - 3.19. поново се тражи од Министарства да предузме конкретне мјере на рјешавању и наплати евидентованих заосталих потраживања од особа којима је истекао мандат;
 - 3.20. поново се тражи од Министарства да убрза активности у вези с реализацијом извршеног трансфера за набавку материјално-техничких средстава за извођење противминских акција (ПМА), посебно имајући у виду вријеме извршене уплате;
 - 3.21. с циљем даљег унапређења процеса пописа имовине, сва запажања која је имала пописна комисија треба узети у обзир приликом сљедећег пописа, те што прије, не чекајући наредни попис крајем године, приступити отклањању уочених слабости и евидентирању средстава која су означена као вишак и која се не налазе у књигама Министарства, те адекватно обиљежи сва средства те ријешити питање опреме која је раније расходована;
 - 3.22. ради реалног исказивања билансних позиција потребно је благовремено извршити одговарајућа књижења с циљем свођења књиговодственог стања на стварно стање утврђено пописом;
 - 3.23. поново се тражи да се након коначног рјешавања питања власништва непокретне војне имовине изврши укњижење власништва ове имовине, процјена њене вриједности и након тога да се евидентира у пословним књигама Министарства;
 - 3.24. поново се тражи да се предаја неперспективних локација непокретне војне имовине изврши у што скоријем року како би се смањили трошкови којима су оптерећене ове локације;
 - 3.25. с циљем реалног исказивања билансних позиција, поново се тражи да се убрзају активности на процјени и укњижавању покретне перспективне војне имовине у пословне књиге Министарства;
 - 3.26. уз адекватну информатичку подршку, Министарство треба да обезбиједи свеобухватне евиденције перспективне покретне војне имовине која ће и даље служити за потребе Министарства.
 - 3.27. поново се тражи од Министарства да настави активности на контроли и успостављању система унутрашњих контрола које ће осигурати благовремено достављање и књижење финансијске документације, а тиме и тачно евидентирање обавеза у одговарајућем обрачунском периоду у којем су оне и настале;
 - 3.28. поново се тражи од Министарства да периодично усаглашава стања дуговања с добављачима. Потребно је успоставити одговарајући систем евидентирања обавеза који ће омогућити правилно евидентирање и праћење стања обавеза у финансијским извјештајима Министарства;
 - 3.29. када је у питању интерна комуникација у вези са судским споровима и поступања у вези с тим, тражи се да Министарство нађе начин како да актуелне процедуре у поступању учини експедитивнијим и ефикаснијим, а с циљем што промптније реакције Министарства по пријему тужби на одговор,

- као и по питању било којих других поступања. С обзиром на бројност судских спорова против Министарства, разноликост као и то да представљају значајне потенцијалне финансијске губитке и захтијевају посебну пажњу менаџмента институције, Министарство треба да заузме проактиван став када је у питању вођење свих спорова пред надлежним судовима;
- 3.30. Министарство треба да изврши детаљну анализу свих процедура јавних набавки, лоцира проблеме у систему и отклони их како би се јавне набавке могле спроводити на прописани начин и избјегли будући спорови;
- 3.31. интерним актом треба дефинисати обавезе вођења евиденција о примљеним банковним гаранцијама, начин њиховог чувања и одлагања, као и одговорност за благовремено поступање по њима;
- 3.32. требало је да надзорни орган раније потпише записник и дефинише ранији рок почетка премјештања телефонских централа, како би успостављање новог система било ефикасније, те се тражи да се што прије усвоји динамички план извршења обавеза, прати динамика и реализује пројекат у складу са уговором;
- 3.33. за специфичне и комплексне набавке услуга попут ремонта хеликоптера, потребно је благовремено извести припремне радње у вези са техничким спецификацијама и испитивањем тржишта, прије самог подношења реферата и доношења одлуке о покретању поступка. Такође, Министарство за овако комплексне набавке треба да планира више времена за фазу преговарања и уговарања, те да обавезно инсистира на уредном достављању ваљаних банковних гаранција;
- 3.34. с обзиром да је набавка услуга ремонта хеликоптера УХ-1Х поништена и да Министарство планира нови поступак, тражи се од Министарства да приликом спровођења новог поступка има у виду досадашња искуства и пропусте, те да унаприједи овај процес како би се прије самог закључивања уговора, а касније и реализације уговора избјегли евентуални проблеми и нејасноће;
- 3.35. Министарство убудуће треба да преиспита разлоге поништавања поступака у смислу услова тражених у тендерској документацији (квалификациони и технички услови), те да преиспита процијењену вриједност набавке;
- 3.36. Министарство треба да преиспита одговорност запослених везано за непоштовање уговорених рокова за достављање наруџбенице односно реализацију закљученог уговора;
- 3.37. Министарство треба да посвети више пажње ажурности у спровођењу и евидентирању пословних промјена након пријема донација у стварима, с нагласком на стална средства, те да унаприједи поступак њиховог евидентирања у пословне књиге у складу са Правилником о рачуноводству;
- 3.38. поново се тражи од Министарства да у сарадњи с Дирекцијом за цивилно ваздухопловство БиХ, у што краћем року, прецизно дефинише права и обавезе уговорних страна, као и начин пружања услуге те начин њеног финансирања. Имајући у виду како одредбе закљученог уговора нису усаглашене с тренутно важећим прописима, препоручујемо да се обави усаглашавање;

- 3.39. у складу са донесеним процедурама за прављење резервних копија података, и даље израђује и чува копије, чиме ће се смањити ризик функционалности и одрживости система, до израде новог рјешења;
- 3.40. потребно је да Министарство периодично обавља тестирање резервних копија података;
- 3.41. треба размотрити потребу инсталирања интерфејса путем којег би се једном уносили персонални подаци за постојеће системе кадрова и плата, имајући у виду успостављање новог система;
- 3.42. потребно је унаприједити процес управљања и координације пројектима, те благовремено предузети активности, како не би долазило до великог кашњења у реализацији;
- 3.43. у складу са тендерском документацијом, Министарство треба да заузме реалан став о функционалностима које треба остварити у новом систему плата и кадрова и усвојити документ Пресликавање пословних захтјева, како би се омогућила реализација пројекта;
- 3.44. потребно је завршити започете процедуре инсталирања новог софтвера за плате и персонал;
- 3.45. Министарство, обнављањем уговора, треба да предузме одређене радње (провјери могућност укидања трошкова закупа терминалне опреме, испита могућност смањења цијене на количини закупљених водова и сл.) како би смањило трошкове закупа спојних телекомуникационих путева;
- 3.46. потребно је што прије репрограмирати централе на три локације (Чапљина, Тузла, Травник) које су већ дуже вријеме повезане на СДХ мрежу, како се не би стварали непотребни трошкове за изнајмљивање спојних телекомуникационих путева. Даље репрограмирање треба урадити у складу с Одлуком о репрограмирању телефонских комутационих система и повезати још шест локација у ВоИП систем. Реализацијом пројекта миграције телефонских централа „Ericson“ треба припремити остале локације за увезивање у ВоИП систем путем СДХ мреже. Планирати и реализовати увезивања и преосталих локација у ВоИП систем путем СДХ мреже те тако успоставити цјеловиту и функционалну мрежу за пренос података и гласа за потребе Министарства.

4. Министарство комуникација и транспорта БиХ

Након поступка разматрања ревизорског извјештаја о финансијском пословању Министарство комуникација и транспорта БиХ (у даљем тексту: Министарство) за 2013. годину, Комисија је утврдила сљедеће закључке:

1. Комисија тражи од Министарства да изврши детаљну анализу садржаја ревизорског извјештаја за 2013. годину, те приступи свеобухватној реализацији свих препорука ревизије.
2. Комисија захтијева од Министарства да посебну пажњу посвети јачању система интерних контрола, те да с циљем ефикасности пословања и поузданости финансијских извјештаја успостави одговарајући систем интерних контрола који ће осигурати уредно и ажурно рачуноводство и тиме

смањити ризик понављања ревизорских налаза у наредном ревизорском извјештају.

3. Изражавајући подршку за раније покренуте активности које је институција предузела на реализацији препорука Канцеларије за ревизију наведених у тексту ревизорског извјештаја за ову и протекле године, Комисија тражи да Министарство досљедно и потпуно изврши сљедеће активности:
 - 3.1. нађе простора и начина да се, упркос одређеним спољним ограничењима, управљање људским потенцијалима подигне на виши ниво. Политика управљања људским потенцијалима требало би да подразумијева сва потребна прилагођавања институције, која би значила најбољу могућу искоришћеност људских потенцијала, те усклађеност политике управљања људским потенцијалима са пословном стратегијом и планираним дијаграмом тока пословних активности;
 - 3.2. да с циљем превенције корупције и успостављања система управљања ризицима од корупције, покрене активности на изради плана интегритета;
 - 3.3. да у контексту ранијег захтјева везаног за рјешавање ситуације суспендованих запосленика, Министарство дјелује проактивно с циљем превазилажења кумулираних проблема, те превенције појаве сличних случајева који се директно одражавају на нормално обављање задатака из дјелокруга Министарства и његових организационих јединица;
 - 3.4. да успостави суштинску контролу правдајуће документације уз путне налоге у иностранству, како би се избјегло формално прилагање докумената за реализоване издатке, све с циљем намјенске и рационалне потрошње буџетских средстава;
 - 3.5. да донесе нови интерни акт у којем ће се прецизно дефинисани лимити потрошње телефонских и поштанских услуга и одредити период за који се они вежу;
 - 3.6. да обезбиједи досљедну примјену интерних аката везаних за употребу службених возила, како би се на поуздан начин могло утврдити да ли су она коришћена искључиво у пословне сврхе;
 - 3.7. да успостави суштинску контролу над издацима за репрезентацију, с циљем рационалне потрошње и осигурања намјенског трошења јавних средстава;
 - 3.8. поново се тражи од Министарства да предузме све активности како би се потпуно и коначно ријешила проблематика ангажовања спољних сарадника за стручне послове из дјелокруга Министарства, и на систематизованим и на несистематизованим радним мјестима, а у контексту свих исплата по уговорима о дјелу које Министарство врши кроз стручне услуге, консултантске услуге и све друге облике уговора о дјелу;
 - 3.9. руководство Министарства, управљајући адекватно расположивим људским и материјалним потенцијалима, треба да организује ефикасно обављање свих активности у оквиру основне дјелатности институције у складу са важећим прописима и принципима намјенског и рационалног трошења буџетских средстава. С обзиром да уговори о дјелу представљају нетранспарентан начин запошљавања, односно ангажовања, то је неприхватљива пракса када је у питању јавни сектор;

- 3.10. Министарство треба пажљиво да анализира дате препоруке комисије за попис сталних средстава и утврди динамику њиховог рјешавања, а с циљем уклањања уочених слабости и успостављања одговарајућег система управљања јавном имовином;
- 3.11. уважавајући да је сврха закључивања оквирних споразума избјегавање евентуалних штетних посљедица у случају немогућности испуњавања уговорених обавеза, односно рационална и економична употреба јавних средстава, неопходно је да Министарство преиспита начин спровођења процедура јавних набавки за поједине специфичне радове и услуге;
- 3.12. Министарство треба активно да приступи питању унапређења система интерних контрола везаних за процес наплате прихода, с посебном пажњом у дијелу издавања лиценци и дозвола за превоз, како би се избјегло евентуално нетранспарентно, нерационално и ненамјенско располагање јавним средствима;
- 3.13. уважавајући све потенцијално ограничавајуће факторе на реализацији пројеката (програма посебних намјена), потребно је да Министарство обави суштинске анализе, с циљем предузимања свих активности на елиминисању узрока неефикасности актуелних пројеката;
- 3.14. потребно је што прије, у координацији са Парламентарном скупштином БиХ и Министарством финансија и трезора БиХ, наћи рјешење за лиценцирање софтвера у Парламентарној скупштини БиХ, с обзиром да све институције БиХ треба да буду укључене у ЕСА уговор;
- 3.15. Министарство поново треба да обавијести институције које користе уговор да преузму и активирају софтверске лиценце које су за њих резервисане, како би се уговор користио у што већој мјери, и тиме оправдала уложена буџетска средства;
- 3.16. потребно је извршити анализу узрока великог одступања између одобрених, преузетих и активираних софтверских лиценци;
- 3.17. потребно је дефинисати сложеност послова за које се „Premier Support“ услуга може користити те одредити стручне особе које ће процијенити реалне потребе утрошка сати по појединим интервенцијама. На тај начин би се ефективније и економичније употребили расположиви сати „Premier Supporta“, а омогућила би се и боља процјена реално потребних сати за предметне услуге;
- 3.18. потребно је још једном обавијестити институције о проблемима које могу рјешавати путем овог уговора, како се не би стварала додатна оптерећења буџетских средстава за исту намјену;
- 3.19. Министарство треба да инсталира информациони систем за управљање издавањем лиценци и дозвола за међународни теретни и путнички транспорт у цјелини, укључујући модул за дозволе, те тиме смањи могућност људске грешке, а повећа функционалност у раду. Како би се смањио ризик функционалности система, треба усвојити поменуте процедуре, као и размотрити поновно склапање уговора о одржавању апликације, како би се осигурала могућност дораде на апликацији и њена ефикасност.

5. Министарство иностраних послова БиХ

Након поступка разматрања ревизорског извјештаја о финансијском пословању Министарства иностраних послова БиХ (у даљем тексту: Министарство) за 2013. годину, Комисија је утврдила следеће закључке:

1. Комисија тражи од Министарства да изврши детаљну анализу садржаја ревизорског извјештаја за 2013. годину, те приступи свеобухватној реализацији свих препорука ревизије.
2. Комисија захтијева од Министарства да посебну пажњу посвети јачању система интерних контрола, те да с циљем ефикасности пословања и поузданости финансијских извјештаја успостави одговарајући систем интерних контрола који ће осигурати уредно и ажурно рачуноводство и тиме смањити ризик понављања ревизорских налаза у наредном ревизорском извјештају.
3. Изражавајући подршку за раније покренуте активности које је институција предузела на реализацији препорука Канцеларије за ревизију наведених у тексту ревизорског извјештаја за ову и протекле године, Комисија тражи да Министарство досљедно и потпуно изврши следеће активности:
 - 3.1. поједина питања, као што је рашчишћавање књижења потраживања и обавеза, не треба рјешавати ад хок, већ за њих треба наћи одговарајући, трајнији начин ангажовања;
 - 3.2. при рјешавању питања ДКП објеката добијених сукцесијом, треба обезбиједити учешће надлежних институција, те максималан ангажман Министарства;
 - 3.3. потребно је обезбиједити свеобухватно праћење наплате прихода на нивоу Министарства;
 - 3.4. с обзиром да је успостављање интерне ревизије врло битан сегмент система интерних контрола у складу са законским одредбама, тражи се од Министарства максималан ангажман на коначном рјешавању овог питања;
 - 3.5. политиком управљања људским потенцијалима треба покренути прилагођавања институције с циљем најбоље могуће искоришћености људских потенцијала, те покренути усклађивање политике управљања људским потенцијалима са пословним стратегијама и планираним дијаграмом тока пословних активности;
 - 3.6. Министарство, с циљем превенције корупције и успостављања система управљања ризицима од корупције, треба да настави започете активности на изради плана интегритета;
 - 3.7. поново се тражи преиспитивање оправданости настанка путних трошкова у земљи;
 - 3.8. Министарство треба да преиспита оправданост обрачуна путних трошкова возача у износима који нису одобрени одлуком Савјета министара БиХ;
 - 3.9. уз напомену о потреби документовања намјене трошка насталог на службеном путовању, треба преиспитати оправданост коришћења права у обиму који је утврђен за трошкове мобилних телефона;
 - 3.10. с обзиром на висину трошкова који су реализовани у сједишту и ДКП мрежи, Министарство треба да размотри и друге варијанте и опције за међусобну

- комуникацију, узимајући у обзир доступне технологије у области комуникација;
- 3.11. интерним актима треба јасније дефинисати појам личних ствари за које запослени имају право пресељења;
 - 3.12. с циљем реализације ранијих закључака, треба спровести активности на одговарајућем рјешавању питања закупа простора у сједишту, планираном реализацијом реконструкције простора или на други задовољавајући начин;
 - 3.13. Министарство треба да настави са активностима на успостављању квалитетнијег система интерних контрола и да обезбиједи потпуно документовање сврхе и намјене коришћења средстава за намјене репрезентације;
 - 3.14. потребно је приступити рационализацији коришћења средстава за набавке различитих поклона у земљи, пријема приликом доласка домаћих делегација, односно користити могућност права на репрезентацију тих делегација;
 - 3.15. треба предузети даље активности на смањењу ангажовања путем уговора о дјелу за послове сталног карактера и из оквира основне дјелатности Министарства, а оправдано повећање обим посла треба рјешавати алтернативним начинима, прерасподјелом послова и задатака или привременим ангажовањем на начин утврђен законским одредбама;
 - 3.16. у вези са пописом средстава, обавеза и потраживања, треба наставити са даљим активностима на усклађивању стварног и књиговодственог стања потраживања и обавеза, спровођењем континуираног рашчишћавања евидентираних стања, те обезбиједити релевантну документацију на основу које се може потврдити стварно стање потраживања и обавеза;
 - 3.17. Министарство треба да настави са активностима на даљем побољшању процеса јавних набавки;
 - 3.18. потребно је да Министарство посвети више пажње наплати таксе у ДКП-у;
 - 3.19. с циљем унапређења економске дипломатије, треба покренути активности креирања јасне визије и стратегије, укључујући избор начина организације економске дипломатије, што би требало да буде задатак у првом реду сједишта Министарства, у сарадњи са свим другим релевантним институцијама с којима треба побољшати сарадњу-координацију (ФИПА, СТК, ентитетске владе итд.). Потребно је устројити одговарајуће базе података са информацијама које су интересантне за стране улагаче тако да оне буду доступне заинтересованим странама;
 - 3.20. потребно је ријешити питање евидентирања издатака из донација и питање њиховог исказивања у финансијским извјештајима, у сарадњи са Министарством финансија и трезора БиХ;
 - 3.21. на основу анализе обнављања постојећег хардвера, потребно је благовремено обнављати рачунарску и серверску опрему;
 - 3.22. потребно је планирати и обезбиједити средства за виталне дијелове информационог система како би се избјегли ризици од његовог нефункционисања;
 - 3.23. потребно је размотрити потребе и могућности даљег попуњавања Одсјека за информатику и телекомуникације, ради квалитетнијег одржавања и даљег развоја система;

- 3.24. у складу са усвојеном стратегијом развоја информационе технологије, треба врше даље унапређивати информациони систем;
- 3.25. потребно је урадити анализу ризика пословних процеса у информационом систему Министарства, те на основу ње увести превентивне и корективне мјере за смањење ризика;
- 3.26. потребно је креирати и усвојити план безбједности система у складу са стандардом ИСО 27001, као и усвојити “Disaster Recovery” процедуре и омогућити периодично спровођење поступка тестирања исправности резервних копија, како би се повећао ниво безбједности рада информационог система;
- 3.27. Министарство треба да настави са реализацијом пројекта изградње и повезивања информационих система дипломатско-конзуларних представништава, у складу са планом;
- 3.28. Министарство треба да искористи погодности ЕСА уговора и размотри увођење система за пренос мултимедијалних сигнала заснованих на „Microsoft Lync Server“;
- 3.29. у оквиру постојећег ЕСА уговора, треба реализовати право на коришћење „Microsoft Endpoint Protection“ антивирусних лиценци;
- 3.30. у процесу планирања треба обезбиједити средства за набавку ВоИП телефона за петнаест ДКП-ова, гдје су обезбијеђени други технички предуслови за успостављање ВоИП услуге, те тако уштедјети значајна буџетска средства.

6. Министарство за људска права и избјеглице БиХ

Након поступка разматрања ревизорског извјештаја о финансијском пословању Министарства за људска права и избјеглице БиХ (у даљем тексту: Министарство) за 2013. годину, Комисија је утврдила сљедеће закључке:

1. Комисија тражи од Министарства да изврши детаљну анализу садржаја ревизорског извјештаја за 2013. годину, те приступи свеобухватној реализацији свих препорука ревизије.
2. Комисија захтијева од Министарства да посебну пажњу посвети јачању система интерних контрола, те да с циљем ефикасности пословања и поузданости финансијских извјештаја успостави одговарајући систем интерних контрола који ће осигурати уредно и ажурно рачуноводство и тиме смањити ризик понављања ревизорских налаза у наредном ревизорском извјештају.
3. Изражавајући подршку за раније покренуте активности које је институција предузела на реализацији препорука Канцеларије за ревизију наведених у тексту ревизорског извјештаја за ову и протекле године, Комисија тражи да Министарство досљедно и потпуно изврши сљедеће активности:
 - 3.1. приликом доношења одлука и утврђивања лимита за коришћење репрезентације, треба да води рачуна о свим аспектима који могу утицати на реализацију издатака и евентуална прекорачења у односу на одобрена средства;

- 3.2. унаприједи управљање људским потенцијалима, без обзира на одређена спољна ограничења, те да уложи додатне напоре и превасходно уради основне анализе постојећег стања из којег би произашле одговарајуће активности на елиминисању уочених слабости у досадашњем начину управљања људским потенцијалима;
- 3.3. Министарство треба да настави са активностима на успостављању планирања усмјереног ка резултатима, обухватањем свих вишегодишњих стратешких циљева који су проистекли из различитих извора (релевантне стратегије, закон, међународни споразум, закључак Парламента или одлука Савјета министара БиХ) и њиховим повезивањем са документом оквирног буџета, буџетским захтјевом, програмом рада и извјештајем о раду;
- 3.4. Министарство, с циљем борбе против корупције и успостављања система управљања ризицима од корупције, треба да настави започете активности на изради плана интегритета;
- 3.5. потребно је да Министарство предузме даље активности на успостављању ефикасног система праћења исплаћених аконтација за путне трошкове и обезбиједи правдање путних налога у прописаним роковима;
- 3.6. потребно је да Министарство настави са даљим унапређењима система планирања и анализе стварних потреба у коришћењу средстава за намјене коришћења мобилне телефоније;
- 3.7. поново се тражи максималан ангажман Министарства на рјешавању питања закључивања уговора о дјелу и утврђивању стварних потреба за обављање свих послова који се обављају путем уговора о дјелу;
- 3.8. Министарство треба прецизније да дефинише трошкове који се могу финансирати додјелом грант средстава, те да пропише форму извјештаја и дефинише обавезу прилагања пратеће документације на основу које је сачињен извјештај корисника гранта;
- 3.9. Министарство треба да настави са активностима на успостављању квалитетнијег управљања сталним средствима који би резултирало благовременим реализовањем свих активности приликом реализације пописа;
- 3.10. уважавајући ревизорске констатације о неусаглашености стања обавеза, тражи се даљи ангажман Министарства на усаглашавању поменутих стања;
- 3.11. Министарство треба да настави са јачањем капацитета планирања стварних потреба, с циљем спровођења једног поступка набавке за исту врсту робе или услуга, чиме се елиминишу ризици да појединачне набавке евентуално пређу износ вриједносног разреда по којем су спроведене;
- 3.12. Министарство треба да настави са унапређењима процедура набавки како би се обезбиједило свеобухватно планирање потреба, задовољавајућа транспарентност и усклађеност са захтјевима у тендерској документацији, водећи рачуна о законским одредбама које се односе на област набавки.

7. Управа за индиректно опорезивање БиХ

Након поступка разматрања ревизорског извјештаја о финансијском пословању Управе за индиректно опорезивање БиХ (у даљем тексту: Управа) за 2013. годину, Комисија је утврдила сљедеће закључке:

1. Комисија тражи од Управе да изврши детаљну анализу садржаја ревизорског извјештаја за 2013. годину, те приступи свеобухватној реализацији свих препорука ревизије.
2. Комисија захтијева од Управе да посебну пажњу посвети јачању система интерних контрола, те да с циљем ефикасности пословања и поузданости финансијских извјештаја успостави одговарајући систем интерних контрола који ће осигурати уредно и ажурно рачуноводство и тиме смањити ризик понављања ревизорских налаза у наредном ревизорском извјештају.
3. Изражавајући подршку за раније покренуте активности које је институција предузела на реализацији препорука Канцеларије за ревизију наведених у тексту ревизорског извјештаја за ову и протекле године, Комисија тражи да Управа досљедно и потпуно изврши сљедеће активности:
 - 3.1. уважавајући чињеницу да интерна ревизија за институцију као што је Управа има посебан значај, прије свега због врло сложене организационе структуре, великог броја запослених, као и да се највећи број активности у Управи веже за финансијске ефекте, висине буџета институције, тражи се од Управе да што хитније попуни Одјелење за интерну ревизију с циљем обављања дефинисаних надлежности;
 - 3.2. тражи се од руководства Управе да више пажње посвети управљању људским потенцијалима, у свим аспектима управљања, а посебно у дијелу попуњавања организационе структуре, с обзиром да ово питање, које је присутно дужи низ година, генерише многобројне проблеме. Наведене активности су битне како би Управа зацртане циљеве и задатке што успјешније извршила, те како би испунила захтјевне обавезе које произлазе из законом утврђених надлежности;
 - 3.3. постојећи систем плата који егзистира у Управи треба редефинисати унутар законског рјешења и прилагодити на такав начин да буде перципиран као праведан и мотивирајући;
 - 3.4. Управа, с циљем превенције корупције и успостављања система управљања ризицима од корупције, треба да настави започете активности и редовно спроводи детаљне анализе и евалуације ефикасности у примјени усвојених стратешких докумената у области борбе против корупције с циљем благовременог реаговања на одступања;
 - 3.5. тражи се од Управе да досљедно примјењује интерне акте који се односе на продужени рад;
 - 3.6. Управа треба да усвоји нови правилник о додатку на плату којим ће бити обухваћена она радна мјеста у Управи која су истински специфична, односно за која се веже значајан степен ризика обављањем редовних активности;
 - 3.7. имајући у виду значај Управе и чињеницу да је основа за функционисање система интерних контрола постојање адекватне организационе структуре, тражи се од Управе да са дужном пажњом приступи примјени Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста;

- 3.8. запошљавање треба да врши на транспарentan и законит начин, што подразумева досљедну примјену прописа којима се регулише запошљавање на нивоу институција БиХ;
- 3.9. Управа треба да обезбиједи систем по којем ће се сва службена путовања правдати на исти начин, а у складу с актима којима се регулише наведена проблематика;
- 3.10. Управа треба детаљно да преиспита начин примјене одредаба закљученог оквирног споразума о набавци и испоруци лож-уља, те да према изведеним закључцима предузме мјере с циљем заштите интереса Управе као уговорног органа;
- 3.11. уговоре веће вриједности потребно је обезбиједити адекватну банкарску гаранцију за добро извршење уговора, чиме би уговорни орган на одређени начин осигурао досљедну примјену уговора;
- 3.12. потребно је водити евиденције о извршењу закључених уговора по количинама и вриједностима уговора;
- 3.13. Управа треба да настави предузимати активности на унапређењу интерних контрола када је у питању употреба возила, а што ће обезбиједити потпуно и досљедно вођење евиденција о употреби возила (путни налози) које представљају основу за праћење и контролу трошкова те потврду намјенског коришћења возила;
- 3.14. Управа треба да уради анализу издатака за закуп пословних простора и да сходно томе покрене активности на могућем умањењу тих трошкова. С тим у вези било би корисно анализирати постојеће цијене на тржишту по локацијама и цијену коју плаћа Управа постојећим закуподавцима;
- 3.15. у вези са услугама поправки и одржавања зграда, као и код других уговора са добављачима, потребно је обратити пажњу на датум потписивања уговора од изабраног добављача, посебно у случајевима када се извршење обавезе веже за период од датума обостраног потписивања уговорних страна;
- 3.16. потребно је спровести процедуре јавне набавке за услуге платног промета;
- 3.17. уважавајући чињеницу да вишегодишње понављање обављања послова путем уговора о дјелу говори да такви послови нису привременог карактера и да их не би требало обављати на овакав начин. Уговори о дјелу представљају нетранспарentan начин запошљавања – ангажовања, што је неприхватљива пракса када је у питању јавни сектор;
- 3.18. Управа треба да размотри прекид праксе додјељивања скупочијених одликовања појединцима и правним лицима, која се набављају из средстава буџета, како се тиме не би постављали нови стандарди који могу изазвати „домино ефекат“ на остале институције БиХ, а истовремено прописи онемогућавају задржавање таквих предмета у личном власништву, односно исти су власништво Босне и Херцеговине;
- 3.19. потребно је покренути активности у складу са законом, како би се извршила наплата потраживања по основу више уплаћених средстава за трошкове управног спора;
- 3.20. Управа убудуће треба да врши резервисање средстава за капитална улагања и материјалне трошкове искључиво на основу инструкције Министарства финансија и трезора БиХ;

- 3.21. рокови везани за попис средстава, обавеза и потраживања треба да се поштују у мјери у којој је то могуће, јер су постављени како би сви учесници у попису, као и лица која спроводе активности након обављеног пописа, могли имати довољно времена за доношење одлука. Такође, потребно је реализовати препоруке Централне пописне комисије, а све с циљем унапређења процеса евидентирања, чувања и располагања сталним средствима;
- 3.22. у наредном периоду сва основна средства треба означити бар-кодом, те након тога почети учитавати податке о основним средствима у нови софтвер путем читача бар-кода;
- 3.23. тражи се од Управе да при јавним набавкама избјегава навођење техничких карактеристика које нису неопходне са становишта редовне употребе јер би оне могле бити ограничавајући фактор за остварење конкуренције;
- 3.24. Управа треба да преиспита уговоре са правним лицима за уступање земљишта Управи без накнаде, односно о коришћењу земљишта око објекта у Мостару, а с циљем осигурања правне сигурности, те како би се убудуће избјегле евентуалне нејасноће и судски спорови;
- 3.25. тражи се од Управе да у даљим активностима везаним за грађење и реконструкције настоји обезбиједити, у оквиру институција БиХ, стручни кадар који би био у могућности да стручно прати процесе планирања и реализацију уговора о грађењу, а све с циљем заштите јавног интереса односно интереса инвеститора;
- 3.26. Управа треба да настави са континуираним активностима с циљем налажења коначног и поузданог рјешења односно система за праћење прихода по свим врстама и организационим јединицама;
- 3.27. Управни одбор Управе треба да размотри потребе Управе за ангажманом екстерне ревизије прикупљања и расподјеле средстава са Јединственог рачуна Управе;
- 3.28. потребно је окончати инсталирање ПКИ система за електронско подношење пријава у пореском систему и тиме омогућити електронски унос пријава у постојећи е-ПДВ систем (инсталирање ПКИ система треба да омогући дигитално потписивање које се може користити и за друге апликације које Управа тренутно развија, те се тиме могу знатно убрзати пословни процеси, истовремено смањити трошкове, а цијели систем учинити знатно ефикаснијим и економичнијим;
- 3.29. у вези са принудном наплатом и процјеном вриједности некретнина, тражи се од Управе да размотри коришћење услуга овлашћених судских вјештака или овлашћених установа специјализованих за ову врсту послова;
- 3.30. потребно је убрзати формирање унутрашње организационе јединице предвиђене новом систематизацијом, којој ће један од основних задатака бити праћење и поступање у вези са судским и другим поступцима, са посебним акцентом на праћење и поштовање рокова, застаријевање потраживања и праћење рокова за плаћања.